

Liten förvaltningsdomstols- ordlista

ärende
komplettering
liggarnummer
muntlig delgivning
mottagningsbevis
avvikande mening
besvärinstans
beslutande sammansättning
utredning
assessor
föredragning
förklaring
liggare
rättskipningspersonal
komplettering
remissförfarande
interimistiskt förordnande
partsöfentlighet
juridisk person
omprövningsbegäran
ändringsökande
motpart
omröstning
fataljetid
anhängighet
officialprincipen
besväransvisning
kansli
inlaga
besvärstillstånd
diarium
verkställbarhet
beslutsdag
utlåtande
ändring
överklaga
vidare
verkställighetsförbud
yrkande
domkrets
självrättelse
behörighet
sekretessplikt
delgivning
expedition
lagstridig
muntlig förhandling
fullmakt
lagakraftbevis
avslås
avgörande
prejudikat
upphävs
avgörande i huvudsaken
plenum
rättsskydd
processförutsättning
rättegångsombud
kollegialt förfarande
rättshjälp
överklagande
ledamot
session
rättegångsbiträde
anslag
laga kraft
beslut
juridisk person
domare
president
avvisas
omprövningsbegäran
kommunalbesvär
skriftligt förfarande
beslutsväng
besvärslösbud
offentlig rättsbiträde
underställning
förvaltning
muntlig förhandling
regional förvaltningsdomstol
jäv
självrättelse
besvärsskrift
förvaltningsklagomål
ombud
part
besvär
stämningdelgivning
delaktig
överklagande
domkrets
ansökan
föredragning

Innehåll

?	Varför behövs ordlistan?	3
FD	Förkortningar	5
i	Allmänt om våra domstolar	6
	Figurer	12
	Figur I Det finska domstolssystemet	13
	Figur II Förvaltningsdomstolarna – en garant för medborgarnas rättsskydd	14
	Figur III Handläggningsskedena i förvaltningsdomstolen	16
ABC	Termer	22

Förstasida, layout och ombrytning:
Samurai Media

Paino-Kaarina Oy
St Karins 2020

Varför behövs ordlistan?

Myndighetsspråket i förvaltningsärenden upplevs ofta svårfattligt för att det innehåller specialtermer. Domstolarnas juridiskt präglade språk, arbetspråket för en viss yrkesgrupp, öppnar sig inte heller så lätt för utomstående. Därför är det inget under om förvaltningspråket, när det kombineras med juridiska uttryck och facktermer, många gånger upplevs vara direkt obegripligt. Förvaltnings- och domstolsterminologin är främmande för vardagspråket. I förvaltningsdomstolarna har vi redan länge frågat oss om inte en lättläst ordlista kunde var ett sätt att rätta till de vanligaste missuppfattningarna och göra innehållet i våra texter lättfattligare.

Vad vi vill med ordlistan

Med ordlistan vill vi på ett så åskådligt sätt som möjligt presentera det finska rättssystemet, särskilt förvaltningsdomstolarnas verksamhet. Vi hoppas att ordlistan ska bidra till att göra det klarare varför förvaltningsdomstolarna finns, vilka uppgifter de har och varför det är viktigt att myndigheternas beslut kan överklagas hos dessa domstolar.

Ordlistan behandlar det fackspråk som förvaltningsdomstolarna använder och hur domstolarna arbetar. Vi har tagit med de flitigast använda termerna och försökt förklara dem så lättfattligt som möjligt. Denna målsättning har ibland gjort det nödvändigt att förenkla det juridiska innehållet i termerna.

Ordlistan är avsedd för dem som inte är proffs på området, för journalister och för alla andra som är intresserade av förvaltningsdomstolarnas och myndigheternas verksamhet. Vi har försökt ge en så tydlig bild som möjligt av ärendets väg genom förvaltningsdomstolen.

Någon egentlig processhandledning är ordlistan ändå inte. Närmare och exaktare uppgifter om hur man kan överklaga beslut och uträtta ärenden hos förvaltningsdomstolarna finns bl.a. på webbplatsen www.oikeus.fi.

Som riktgivande källor har främst använts ordlistorna i statsrådets termbank Valter. Med dem som utgångspunkt har vi försökt popularisera termerna. Även lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som har trätt i kraft från början av år 2020, har tjänat som ledning under arbetet, likaså förvaltningsrättslig litteratur och andra ordlistor.

4

Ordlistan har sammanställts i samarbete mellan kommunikationsansvariga i Helsingfors förvaltningsdomstol, Tavastehus förvaltningsdomstol, Östra Finland förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen. Arbetslivsprofessor Ari Mölsä vid Åbo universitet och en grupp studerande vid universitetet har varit till ovärderlig hjälp.

Vi hoppas att ordlistan väcker intresse, i bästa fall ett ivrigt intresse, för angelägenheter som kan komma att beröra oss alla.

Förkortningar

AD	Arbetsdomstolen
EMD	Europeiska människorättsdomstolen
EU	Europeiska unionen
EUD	Europeiska unionens domstol
FSD	Försäkringsdomstolen
FD	Regional förvaltningsdomstol
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
HD	Högsta domstolen
HovR	Hovrätt
MD	Marknadsdomstolen
TR	Tingsrätt
RR	Riksrätten

Allmänt om våra domstolar

Maktens tredelning

Ett demokratiskt samhälle grundar sig på den s.k. läran om maktens tredelning. Lagarnas stiftas av en riksdag som valts genom allmänna och verkställs av statsrådet. Den dömande makten utövas av oberoende domstolar, som avgör om lagarna har följts i ett enskilt fall.

Genom att domstolarna är självständiga och inte beroende av den lagstiftande eller verkställande makten står de som garant för rättsskyddet och hindrar maktmissbruk.

Ett tvåspårigt domstolssystem

Finland har ett tvåspårigt domstolssystem med förvaltningsdomstolar och allmänna domstolar.

Förvaltningsdomstolarna behandlar de besvär som anförs över myndigheternas beslut. Förvaltningsdomstolarna är de allmänna regionala förvaltningsdomstolarna (FD) och högsta förvaltningsdomstolen (HFD).

De allmänna domstolarna behandlar brott- och tvistemål. Allmänna domstolar är tingsrätterna (TR), hovrätterna (HovR) och högsta domstolen (HD).

Det finns också specialdomstolar som behandlar endast särskilda typer av ärenden. Sådana domstolar är marknadsdomstolen (MD), arbetsdomstolen (AD) och försäkringsdomstolen (FSD).

Förvaltningsdomstolarna

Förvaltningsdomstolarna behandlar och avgör bl.a. förvaltningsrättsliga besvär och förvaltningstvistemål. I dessa ärenden är den ena parten en myndighet, en annan offentlig aktör eller någon annan utövare av offentlig makt.

Den första instansen i förvaltningsdomstolssystemet är den regionala förvaltningsdomstolen (FD). De regionala förvaltningsdomstolarna är Helsingfors, Tavastehus, Norra

Finlands, Vasa, Åbo och Östra Finlands förvaltningsdomstol. Dessutom har Åland sin egen förvaltningsdomstol, som verkar i anslutning till Ålands tingsrätt. Var och en av dessa förvaltningsdomstolar behandlar som första instans de besvär som anförs över myndighetsbeslut som har fattats inom förvaltningsdomstolens domkrets, dvs. dess geografiska verksamhetsområde.

Behandlingen av vissa ärenden har koncentrerats till några förvaltningsdomstolar. Asylbeslut kan överklagas hos Helsingfors, Norra Finlands, Åbo och Östra Finlands förvaltningsdomstol. Helsingfors förvaltningsdomstol är också första besvärsinstans för hela landet i tull- och mervärdesskatteärenden. Tavastehus förvaltningsdomstol är första besvärsinstans i landsbygdsnäringsärenden som gäller stöd från EU:s strukturfonder, Norra Finlands förvaltningsdomstol i ärenden som gäller renskötsel och Vasa förvaltningsdomstol i miljö- och vattenrättsliga ärenden.

Ändring i de regionala förvaltningsdomstolarnas beslut kan sökas hos högsta förvaltningsdomstolen (HFD), om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Dessutom kan vissa myndigheters beslut överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen.

8

Europeiska unionens domstol och Europeiska människorättsdomstolen

Europeiska unionens domstol (EUD) avgör i enskilda fall hur EU-lagstiftningen ska tolkas och vad en enhetlig tillämpning av den i alla medlemsstater förutsätter. På detta sätt säkerställer EUD att unionens medlemsstater och organ sköter sina lagenliga uppgifter. EUD har två instanser, domstolen och tribunalen.

De finska domstolarna ska vid behov av Europeiska unionens domstol begära ett förhandsavgörande om hur EU-lagstiftningen ska tolkas i ett ärende som den finska domstolen har fått att avgöra. Förhandsavgörandet är bindande för den nationella domstolen när den avgör ärendet samt också för de andra nationella domstolarna när de avgör samma rättsfråga. Den nationella lagstiftningen och

tolkningen av den ska stämma överens med EU-lagstiftningen.

Europeiska människorättsdomstolen (EMD) avgör om bestämmelserna i Europeiska människorättskonventionen har följts i ett enskilt fall. Enskilda personer, grupper av personer och medborgarorganisationer kan anföra klagomål hos EMD om de anser att deras rättigheter enligt människorättskonventionen har kränkts. Parterna i en rättegång i EMD är alltid staten och den enskilda klaganden.

Europeiska unionens domstol och Europeiska människorättsdomstolen kan inte ändra eller upphäva nationella myndigheters eller domstolars beslut.

Ärenden som förvaltningsdomstolarna behandlar

Förvaltningsdomstolarna behandlar enskilda personers och sammanslutningars besvär över myndighetsbeslut. De behandlar också förvaltningstvistemål samt ansöknings- och underställningsärenden.

De ärenden som förvaltningsdomstolarna behandlar har stark anknytning till människors liv eller sammanslutningars verksamhet. Ärendekategorierna är statsförvaltningsrätt och allmän förvaltning, självstyrelse, utlänningsärenden, byggande, miljö, social- och hälsovård, ekonomisk verksamhet, trafik och kommunikation samt skatter.

Hur besvär inleds och fortskrider till avgörande

Ett myndighetsbeslut kan i allmänhet överklagas direkt hos en regional förvaltningsdomstol. I vissa ärenden måste den som är missnöjd med beslutet ändå först begära omprövning av beslutet hos den myndighet som har fattat det. Så är det i t.ex. skatte- och kommunalärenden och ärenden som gäller vissa avgifter och ersättningar. Det beslut som myndigheten meddelar med anledning av en omprövningsbegäran kan överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Myndigheten ska i samband med beslutet meddela hur den

som är missnöjd med beslutet kan överklaga det.

Förvaltningsdomstolen ska ta ställning till de yrkanden som framförs i besvären. Den har skyldighet att utreda saken och meddela ett avgörande i den. Vid behov begär förvaltningsdomstolen utredningar, tilläggsmotiveringar och preciseringar av både parterna och den beslutsfattande myndigheten, i den omfattning som en opartisk och rättvis handläggning och sakens karaktär förutsätter.

När en regional förvaltningsdomstol har mottagit en besvärsskrift, begär den ett utlåtande av den beslutsfattande myndigheten. Utlåtandet och handlingarna i ärendet sänds till parterna, som har möjlighet att bemöta utlåtandet, dvs. ge ett s.k. genmäle, och eventuellt komplettera besvären med ytterligare information. Förfarandet i förvaltningsdomstolarna är huvudsakligen skriftligt. Vid behov ordnar förvaltningsdomstolen muntlig förhandling eller syn för att skaffa sig mera information.

Målen avgörs vid ett sammanträde i domstolen. En regional förvaltningsdomstol är i allmänhet beslutför i en sammansättning med tre och högsta förvaltningsdomstolen i en sammansättning med fem domare. Ärendet kan också avgöras i en sammansättning med färre eller flera domare. I handläggningen av vissa ärenden deltar sakkunnigledamöter. Förvaltningsdomstolarna meddelar alltid skriftliga beslut. Den som är missnöjd med en regional förvaltningsdomstols beslut kan söka besvärstillstånd hos högsta förvaltningsdomstolen. Om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd, avgörs ärendet i allmänhet samtidigt som besvärstillståndet beviljas. Högsta förvaltningsdomstolens beslut är slutligt och kan inte överklagas. Om högsta förvaltningsdomstolen inte beviljar besvärstillstånd, förblir den regionala förvaltningsdomstolens beslut gällande, dvs. vinner laga kraft.

Förvaltningsdomstolarnas avgöranden kallas beslut, inte domar som de allmänna domstolarnas avgöranden. Genom beslutet avslår eller bifaller förvaltningsdomstolen besvären, vilket innebär att den antingen låter myndighetens beslut förbli i kraft, ändrar det helt eller delvis eller upphäver det. När en förvaltningsdomstol upphäver ett beslut kan den i vissa fall också besluta returnera ("återförvisa") ärendet till

den beslutande myndigheten eller en lägre rättsinstans för ny handläggning.

✓ Tjänster och uppgifter

Högsta förvaltningsdomstolen leds av presidenten i högsta förvaltningsdomstolen. Annan personal i rättskipningsuppgifter är domarna i högsta förvaltningsdomstolen (justitieråden) och föredragandena (referendarieråden och justitiesekreterarna).

De övriga förvaltningsdomstolarna leds av var sin överdomare. Annan personal i rättskipningsuppgifter i de regionala förvaltningsdomstolarna är förvaltningsrättsdomarna samt förvaltningsdomstolarnas föredragande och förvaltningsdomstolarnas föredragande notarier, som kan fungera som föredragande i vissa ärendekategorier. I en regional förvaltningsdomstol kan också en domare fungera som föredragande. Föredragandena bereder ärendet och lägger fram ett beslutsförslag för den sammansättning av domstolen som ska avgöra målet. I regionala förvaltningsdomstolar kan också finnas assessorer och tingsnotarier.

Domstolarna har också administrativ personal som stöd i sin rättskipningsverksamhet.

12

Figurer

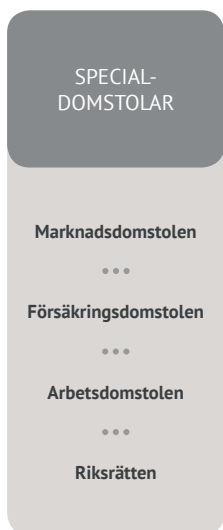

△ Figur 1

Det finska domstolssystemet

13

Figur II

Förvaltningsdomstolarna – en garant för medborgarnas rättsskydd

Högsta förvaltningsdomstolen

avgör årligen ca

6000

ärenden.

De regionala förvaltningsdomstolarna och specialdomstolarna

avgör årligen ca

30 000

ärenden.

Olika myndigheter

fattar årligen ca

20-30 miljoner

förvaltningsbeslut.

•→• Figur III

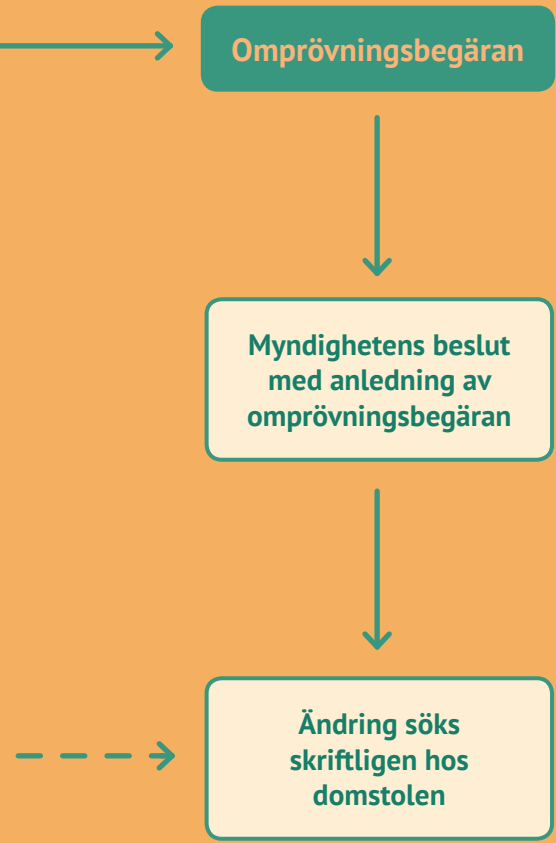
Handläggningsskedena i förvaltningsdomstolarna

Förvaltningsmyndigheter

Myndighetsbeslut

Regionala förvaltningsdomstolar

Prövning av processförutsättningar

Domstolen utreder huruvida domstolen är rätt instans att behandla besvären, beslutet är överklagbart, den som söker ändring har besvärsrätt och besvären har kommit till domstolen i tid.

1

2

3

4

5

6

Domstolsförfarandet

Domstolen inhämtar utredning och hör parterna.

Domstolen avgör saken och meddelar sitt beslut.

Ändring i ett myndighetsbeslut söks skriftligen (t.ex. genom besvär).

Myndighetens utlåtande i det ärende som besvären gäller.

Parterna bereds tillfälle att kommentera myndighetens utlåtande.

Vid behov ytterligare utredning, syn eller muntlig förhandling.

Saken avgörs
Föredraganden gör ett beslutsförslag, som kommenteras av den beslutande sammansättningen, som avgör ärendet vid ett sammanträde.

Beslut
Skriftligt beslut meddelas.

Högsta förvaltningsdomstolen

Prövning av processförutsättningar

Domstolen utreder huruvida domstolen är rätt instans att behandla besvären, beslutet är överklagbart, den som söker ändring har besvärsmätt och besvären har kommit till domstolen i tid.

1

2

Domstolsförfarandet

Domstolen inhämtar utredning och hör parterna.

3

Domstolen avgör ärendet och meddelar sitt beslut.

4

Besvärstillstånd söks skriftligen hos högsta förvaltningsdomstolen.

Den regionala förvaltningsdomstolen sänder rättegångsmaterialet till HFD.

Handläggning

Föredraganden bereder ärendet för handläggning vid ett sammanträde.

Vid sammanträdet beslutar man höra parterna.

Besvärstillstånd beviljas inte.

Föredraganden bereder ärendet för handläggning vid ett sammanträde.

Beslut meddelas i ärendet.

Besvärstillstånd beviljas inte.

Beslut

Skriftligt beslut meddelas.

ABC

22

Termer

I ordlistan har använts officiella termer,
men också talspråksuttryck.

A

Advokat

Person som har avlagt både högre juridisk högskoleexamen och advokatexamen.

Advokatbyrå

Företag som tillhandahåller juridiska tjänster och som enligt lagen om advokater alltid måste ägas av en eller flera advokater.

Anhängighet

Besvär eller andra i lagen avsedda ärenden blir anhängiga hos förvaltningsdomstolen när de anländer dit för handläggning. Numera säger man också ofta att ärendet "inleds" eller "väcks".

Anhängighetsdag

Dagen när ett ärende har registrerats som inkommet.

Anhängigt ärende

Ärendet har anlämt till domstolen, men är än så länge oavgjort.

Anslag

Enligt lag ska i vissa ärenden ett meddelande om att beslutet i ett ärende kommer att meddelas anslås på en myndighets eller domstols anslagstavla innan beslutet kan meddelas.

Ansökan

Vissa i lag reglerade ärenden, såsom förvaltningstvistemål och ansökningsärenden inom barnskyddet, inleds genom ansökan.

I ansökningsärenden utgår handläggningen inte från ett beslut av en myndighet, utan det första beslutet i saken fattas av den regionala förvaltningsdomstolen. I högsta förvaltningsdomstolen används ansökan när besvärstillstånd söks eller ändring i ett beslut söks genom extraordinära rättsmedel.

Anvisning om sökande av ändring

En till beslutet fogad anvisning om eventuell rätt att söka ändring.

Jfr Besvärсанvisning.

Assessor

Innehavare av en tidsbunden utbildningstjänst för domare.

Avdelning

Rättskipningen i en domstol sker i avdelningar, som ofta är specialiserade på att avgöra ärenden i en viss kategori.

Avgörande

Se Beslut.

Avskrivs

Ärendet avslutas utan att något avgörande meddelas, t.ex. när ändringssökanden återtar besvären eller förhållandena har förändrats så att besvären inte längre behöver behandlas.

Avslås

Om ett beslut av en myndighet eller lägre domstol inte är lagstridigt på de grunder som anförts i besvären, avslås besvären av den handläggande domstolen.

Avvikande mening

När föredraganden anser att ärendet borde ha avgjorts eller beslutet motiverats på ett annat sätt än vad som beslutats, kan han eller hon

redogöra för sin åsikt och motivera den i en skriftlig avvikande mening, som fogas till beslutet som en del av det.

Avvisas

Ett ärende avvisas t.ex. när beslutet inte är överklagbart, ändringssökanden enligt lagen inte har besvärsmätt eller besvärsskriften har lämnats in för sent.

B

Begäran om att få en handling

Begäran om att få en kopia av ett dokument som finns hos en myndighet eller domstol. Kallas i vardagligt tal ibland "handlingsbegäran".

Behörighet

En domstols eller myndighets i lag bestämda befogenhet att behandla och avgöra ett visst ärende. Ibland kallas behörigheten också kompetens.

Bemötande

Se Genmäle.

Beslut

Avgörande genom vilket en myndighet eller domstol tar ställning till de yrkanden som framställts i ett ärende och som avslutar handläggningen hos denna myndighet eller domstol.

Beslutande sammansättning

De ledamöter av en förvaltningsdomstol som deltar i avgörandet av ett ärende dvs. domarna och eventuella sakkunnigledamöter. Antalet ledamöter i

sammansättningen varierar beroende på ärendets art.

**Beslutsförslaget
cirkularer**

Domarna i den beslutande sammansättningen bereds möjlighet att kommentera föredragandens skriftliga beslutsförslag, som cirkularer mellan dem.

Beslutsdag

Dagen när domstolen ger ut sitt beslut till parterna.

Beslutsförslag

Det förslag till avgörande som föredraganden lämnar till den beslutande sammansättningen.

Beslutsnummer

Ett identifieringsnummer som domstolen ger beslutet och av vilket framgår beslutets nummer och året när det meddelades.

Beslutsreferat

En sammanfattning av förvaltningsdomstolens beslut, som innehåller en kort beskrivning av rättsfrågan och domstolens svar på den.

Beslutsvång

Domstolens skyldighet att meddela beslut i ärenden som den har behörighet att avgöra.

Besvär

Ett sätt att söka ändring i ett beslut av en myndighet eller lägre domstol innan beslutet har vunnit laga kraft.

Besvär, som är det vanligaste sättet att söka ändring, anförs genom att en skrivelse lämnas till förvaltningsdomstolen. I vardagligt tal kallas också besvärsskriften, dvs. ändringsansökan, "besvär".

Besväransvisning En till ett överklagbart beslut av en myndighet eller domstol fogad anvisning om hur ändring kan sökas i beslutet.

Besvärsförbud Ett meddelande i ett beslut om att ändring i beslutet inte får sökas genom besvär.

Ett besvärsförbud grundar sig alltid på lag.

Besvärslaga Se Besvärsskrift.

Besvärinstans Den domstol som har behörighet att rättsligt pröva ett beslut av en myndighet eller lägre rättsinstans.

Besvärsrätt Rätt att överklaga, dvs. söka ändring i ett myndighetsbeslut.

Besvärsrätt har i allmänhet bara de som det överklagbara beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Ett undantag från denna regel är att i kommunala ärenden kan besvär anföras också av kommuninvånare och dem som äger fastigheter i kommunen.

Besvärsskrift En handling med vilken ändring genom besvär söks i ett beslut av en myndighet eller lägre domstol.

Besvärstid Den tid inom vilken besvären ska anföras.

Besvärstillstånd Med stöd av besvärstillstånd kan ändring i ett beslut av en regional förvaltningsdomstol sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen tar ställning till en ansökan om besvärstillstånd vid ett sammanträde i domstolen.

Bevislig delgivning

Genom bevislig delgivning förvissar man sig om att en part har mottagit beslutet samt får kännedom om dagen när parten har fått del av beslutet.

Bevislig delgivning sker i allmänhet med användning av mottagningsbevis.

Brådiskande ärende

Enligt lag ska en förvaltningsdomstol avgöra vissa ärenden i brådiskande ordning, dvs. så snart som möjligt efter att de har kommit till domstolen.

D

Delaktig

Delaktiga i en rättegång i en förvaltningsdomstol är parterna och den myndighet som har fattat det överklagade beslutet.

Delgivning

Sätt på vilket en part informeras om ett beslut av en domstol eller någon annan handling.

Delgivningsdatum

Dagen när ett dokument anses ha blivit delgivet.

Vilken dag som anses vara delgivningsdagen varierar beroende på vilken lag som reglerar frågan och på vilket sätt delgivningen sker. Besvärstiden räknas från delgivningsdagen.

Diarienummer Identifieringsnummer som en domstol eller myndighet tilldelar sina ärenden.

Diarium Ärendehanteringssystem i vilket ämbetsverk eller förvaltningsdomstolar i kronologisk ordning registrerar alla sina inkomna dokument.

Domare En ledamot av domstolen som har avgett domarförsäkran.

Domkrets Domstolens geografiska verksamhetsområde.

Domstolsavgift En avgift som en domstol tar ut för handläggningen av ärendet och sina övriga åtgärder i ärendet.

Dröjsmålgottgörelse En ersättning som en part separat kan ansöka om hos domstolen om handläggningen av ärendet i domstolen har tagit oskäligt lång tid i anspråk.

E

Elektronisk kommunikation Kommunikation med en förvaltnings- eller specialdomstol genom en nättjänst.

Expedition Parternas exemplar av beslutet.

Extraordinära rättsmedel Ett sätt att söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen i ett beslut som har vunnit laga kraft.

Extraordinära rättsmedel är återställande av försutten tid och återbrytande av ett beslut som vunnit laga kraft.

F

Fataljetid

En i lag angiven utsatt tid inom vilken en åtgärd ska vidtas. T.ex. den tid inom vilken ett beslut kan överklagas. Se också Besvärstid.

Finlex-avgörande

Ett sammandrag av ett rättsfall som innehåller ny rättspraxis och som därför publiceras i databasen Finlex (www.finlex.fi).

Fullmakt

Ett dokument som befullmäktigar en person att handla på den egentliga partens vägnar.

Föredragande

Domstolstjänsteman som bereder ett ärende för avgörande vid en föredragning i domstolen.

Föredragande i högsta förvaltningsdomstolen är referendarieråden, justitiesekreterarna och kanslichefen. Föredragande i de regionala förvaltningsdomstolarna är förvaltningsrättsdomarna, förvaltningsdomstolarnas föredragande och de föredragande notarierna.

Föredragande vid förvaltningsdomstolen

En domstolstjänsteman med högre juridisk högskoleexamen, som bereder ett ärende för avgörande vid en föredragning i domstolen.

Föredragning

Det tillfälle vid vilket föredraganden efter beredning av ärendet redovisar fakta, juridiska frågeställningar och sitt beslutsförslag för den beslutande sammansättningen.

Förhandsavgörande

Europeiska unionens domstols avgörande om tillämpningen av EU-rätten i ett mål där en nationell förvaltningsdomstol har begärt en tolkningsanvisning av EU-domstolen.

Förklaring

En parts ställningstagande till en myndighets utlåtande eller en skrivelse av någon annan som har del i processen.

Jfr Bemötande och Genmäle.

Förvaltning

I förvaltningsdomstolarna betyder förvaltning bl.a. arbetsuppgifter med anknytning till personalfrågor, ekonomiförvaltning, registrering och arkivering av ärenden, informationssökning eller kommunikation.

I vidare bemärkelse används ordet för att beteckna den offentliga makten och utövningen av sådan makt samt myndigheterna.

Förvaltningsbesvär

Besvär genom vilka ändring yrkas i en förvaltningsmyndighets beslut.

Jfr Kommunalbesvär och Kyrkobesvär.

Förvaltningschef

En tjänsteman i en regional förvaltningsdomstol som leder det administrativa arbetet i denna domstol.

Förvaltningsdomstol

En oberoende domstol, som med anledning av ändringsökande prövar lagligheten av myndigheternas beslut.

Förvaltningsdomstolarna är högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna samt av specialdomstolarna marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen.

Förvaltningsdomstolsprocess

Det förfarande i vilket ärenden behandlas och avgörs i en förvaltningsdomstol. Ofta används bara "förvaltningsprocess", för att beteckna detta förfarande.

Förvaltningsklagomål

Ett sätt att på allmän nivå utöva tillsyn över lagligheten i förvaltningen.

Alla myndigheter och alla som sköter offentliga förvaltningsuppgifter kan bli föremål för klagomål, som den som är missnöjd kan rikta till den övervakande myndigheten.

Förvaltningsrätt

Förvaltningsrätt är ett rättsområde inom juridiken.

Förvaltningsrättsdomare

Ledamot av en regional förvaltningsdomstol, dvs. domare i en sådan domstol.

Förvaltningsrättskipning

Domstolshandläggning av besvär i förvaltningsärenden eller sökande av ändring i ett förvaltningsbeslut som fattats av en myndighet.

G

Genmäle

Domstolen ger ändringssökanden tillfälle att i en skrivelse bemöta myndighetens utlåtande i ärendet.

Granskande ledamot

En domare i den beslutande sammansättningen som före sammanträdet särskilt noggrant gör sig förtrogen med allt rättegångsmaterial och föredragandens beslutsförslag.

Grundbesvär

Besvär som gäller grunden för en utsökningsgill offentligrättslig fordran.

H

Handling genom vilken ett ärende blir anhängigt

Den handling i vilken ändringssökanden meddelar domstolen i vilket beslut av en myndighet eller domstol han eller hon söker ändring.

Handläggning

Förvaltningsdomstolen skaffar den utredning som den behöver för att avgöra ärendet samt annat behövt material.

Material som behövs för utredningen av ärendet är t.ex. det myndighetsbeslut som överklagas och de dokument som ligger till grund för beslutet. Det är med dessa som utgångspunkt som ärendet bereds för avgörande.

Handläggningsbeslut

Ett avgörande genom vilket förvaltningsdomstolen avgör ett yrkande i besvären utan att avsluta handläggningen av huvudsaken.

Genom beslut av denna art kan förvaltningsdomstol bestämma t.ex. att ett myndighetsbeslut inte får verkställas förrän beslut meddelas i huvudsaken, eller ta ställning till ett yrkande om muntlig förhandling eller syn.

Handläggningstid

Tidsrymden mellan tidpunkten när ärendet inleddes hos en domstol eller myndighet och tidpunkten när beslutet meddelades.

Förvaltningsdomstolen ger på begäran uppgift om förväntad handläggningstid.

Jfr Total handläggningstid.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD)

Den högsta instansen hos vilken ändring får sökas i de regionala förvaltningsdomstolarnas och i vissa fall direkt i vissa förvaltningsmyndigheters beslut.

Hörande av parter

Parterna bereds möjlighet att framföra sina synpunkter på de andra parternas yrkanden och på rättegångsmaterialet innan myndigheten eller domstolen avgör saken.

I en förvaltningsdomstol hörs parterna i allmänhet skriftligen, men även muntlig förhandling är möjlig.

Inlaga

Skrivelse som lämnas till en domstol eller myndighet.

Inspektion

Utredning som verkställs på ort och ställe för verifiering av en bestämd omständighet.

Jfr Syn.

Interimistiskt förordnande

Ett förordnande som gäller tillfälligt, oftast i ansökningsärenden.

J

Juridisk person

En juridiskt självständig aktör, t.ex. ett bolag, ett andelslag, en förening, en stiftelse eller motsvarande sammanslutning.

Jurist

I allmänhet en person som har avlagt högre högskoleexamen i juridik.

Juristbyrå

Ett företag som tillhandahåller juridiska tjänster utan att en person som har avlagt advokatexamen är ägare eller delägare.

Justitieråd

Ledamot av högsta förvaltningsdomstolen, dvs. en domare i denna domstol.

Justitiesekreterare Tjänstebestämmelse på en tjänst som föredragande i en lägre löneklass i högsta förvaltningsdomstolen.

Jäv Den enhet i förvaltningsdomstolen som för- och efterbehandlar förvaltningsdomstolens rättskipningsärenden och/eller sköter andra administrativa uppgifter i domstolen.

K

Kanslichef Tjänsteman i högsta förvaltningsdomstolen som leder det administrativa arbetet i denna domstol.

Kollegialt förfarande Ett förfarande i vilket flera domare tillsammans avgör ärendet.

Kommunalbesvär Överklagande av ett kommunalt myndighetsbeslut enligt bestämmelserna i kommunallagen.

Huvudregeln är att kommunalbesvär får anföras av kommunmedlemmar och att samtliga besvärsgrunder ska framföras inom besvärstiden.

Komplettering Ett tillägg till en besvärsskrift eller annan till domstolen ställd handling som lämnas till domstolen innan ärendet avgörs.

Kompletterings- uppmaning

Om en besvärsskrift är ofullständig eller inte uppfyller lagens krav, kan förvaltningsdomstolen uppmana ändringssökanden att inom en rimlig tidsrymd komplettera besvärsskriften med information som domstolen önskar få i ärendet.

Kyrkobesvär

Besvär över ett beslut av ett kyrkligt organ.

L

Laga kraft

När ett beslut har vunnit laga kraft är det slutligt, så att ändring i det inte längre kan sökas genom ordinarie rättsmedel, varför beslutet inte längre är eller kan bli föremål för besvär.

Lagakraftbevis

Ett avgiftsbelagt intyg som en domstol på begäran utfärdar över att myndighetens eller domstolens beslut har vunnit laga kraft. Intyget kan utfärdas endast under förutsättning att beslutet har anslagits och delgetts så som föreskrivs i lag och att besvärсанvisningen har motsvarat lagens krav.

Lagenlig

Motsvarar innehållet i gällande lag (t.ex. ett myndighetsbeslut).

Lagstridig

Har tillkommit i ett bristfälligt förfarande eller motsvarar inte innehållet i gällande lag (t.ex. ett myndighetsbeslut).

Ledamot

En domare som hör till en beslutande sammansättning i domstolen.

Ledamöter av HFD är presidenten och justitieråden. Ledamöter av de regionala förvaltningsdomstolarna är överdomaren och förvaltningsrättsdomarna. Förvaltningsdomstolarna har också sakkunnigledamöter.

Liggare

Det undertecknade originalet av det exemplar av förvaltningsdomstolens beslut som på ett bestående sätt förvaras i förvaltningsdomstolens arkiv.

Liggarnummer

Se Beslutsnummer.

M

Motpart

Den part i rättegången som företräder den motsatta ståndpunkten

---

Mottagningsbevis

Ett intyg som åtföljer vissa beslut som en domstol har sänt per post och som ska returneras till domstolen.

Av mottagningsbeviset framgår när mottagaren har fått del av beslutet.

Muntlig delgivning

Under rättegången kan innehållet i en handling delges en part muntligen.

Ett beslut genom vilken handläggningen av ärendet avslutas kan ändå inte delges muntligen. En handling som delges en part

mundtligen måste också sändas skriftligen till honom eller henne.

Muntlig förhandling

Som en del av handläggningen av ett ärende kan en förvaltningsdomstol ordna en muntlig förhandling, under vilken domstolen hör parterna och deras vittnen, den myndighet som har fattat det överklagade beslutet samt sakkunniga.

En muntlig förhandling kompletterar det skriftliga rättegångsmaterialet. Ärendet avgörs inte vid den muntliga förhandlingen.

Myndighet

Ämbetsverk eller inrättning som sköter ett offentligt förvaltningsuppdrag.

Myndighetens beslutsnummer

Ett nummer som specificerar ett beslut och med vars hjälp beslutet kan identifieras.

Myndighetsbeslut

Ett beslut som ett organ hos en myndighet eller inrättning fattar i ett bestämt ärende.

Mål

Se Ärende.

N

Normalt förfarande

Ett ärende behandlas i allmänhet i ett skriftligt förfarande. Vid behov ordnas muntligt förfarande, inspektion eller syn. Se Skriftligt förfarande.

Notarie

Tjänstebenämning på en tjänst i en förvaltningsdomstol.

I en regional förvaltningsdomstol kan notaries bereda vissa ärenden som avgörs på föredragning.

O

Offentlig delgivning

En handling delges på detta sätt när mottagarens vistelseort är okänd och delgivning inte har kunnat verkställas på annat sätt.

Offentlig delgivning sker så att handlingen en bestämd tid hålls tillgänglig hos myndigheten och information om att den finns tillgänglig publiceras på myndighetens webbplats.

Offentlig kungörelse

Enligt lag ska i vissa ärenden ett meddelande om beslutet i ett ärende delges genom offentlig kungörelse.

Kungörelsen och handling som kungörs läggs ut på myndighetens webbplats.

Offentlighetslagen (OffL)

Offentlighetslagen, dvs. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) avgör om en myndighetshandling är offentlig eller sekretessbelagd.

En myndighetshandling är offentlig om det inte finns någon i lag särskilt nämnd orsak att hålla den hemlig.

Offentligt rättsbiträde

En jurist som är anställd i en statlig rättshjälpsbyrå och vars verksamhet övervakas på motsvarande sätt som en advokats.

Rättshjälpsbyråerna ger råd och hjälp i juridiska ärenden till dem som inte själva har råd att betala för den juridiska hjälp som de behöver.

Officialprincipen

Se Utredning på tjänstens vägnar.

Ombud

Se Rättegångsombud.

Omprövning

En part kan begära att en myndighet ska rätta, dvs. ändra sitt beslut eller ett beslut av en lägre myndighet, om beslutet är felaktigt på sakliga eller formella grunder.

Se även Självrättelse.

Omprövnings- begäran

En skriftlig begäran till den myndighet som har fattat beslutet om att ändra eller upphäva beslutet.

Begäran om omprövning framställs innan ärendet förs till handläggning av den regionala förvaltningsdomstolen.

Omprövnings- förfarande

Ett förfarande genom vilket en part kan yrka att en myndighet ska rätta eller ändra ett beslut som gäller parten.

Omprövningsförfarandet föregår en handläggning i den regionala förvaltningsdomstolen.

Omrövningsmyndighet

Den myndighet hos vilken omprövning av beslutet kan begäras eller som kan ändra beslutet (vanligen sitt eget beslut).

När en begäran om omprövning kan framställas, nämns omprövningsmyndigheten i den anvisning om sökande av ändring som läggs till beslutet.

Omröstning

Om ledamöterna i den beslutande sammansättningen inte är eniga om avgörandet, måste de rösta.

Vid omröstningen vinner den ståndpunkt som majoriteten av ledamöterna har omfattat. Vid lika röstetal vinner i allmänhet den ståndpunkt som ordföranden har omfattat.

Ordinarie ändringssökande

Se Besvär.

P

Part

Fysisk eller juridisk person som är delaktig i en rättegång.

Part med hemlig identitet

En part i ett ärende som innehåller känslig information och vars identitet ska hållas hemlig för utomstående.

Partsoffentlighet

Vissa dokument är offentliga bara för parterna. De har rätt att i större omfattning än andra ta del av de handlingar som har funnits med vid handläggningen av deras ärende.

Plenum Ett sammanträde i vilket alla domstolens ledamöter, dvs. domare, deltar.

Prejudikat Ett vägledande avgörande av den högsta nationella rättsinstansen för lagtolkningen i mål av motsvarande slag.

President Arbetet i högsta förvaltningsdomstolen leds av domstolens president.

Presidenten deltar som en av domarna i behandlingen och avgörandet av ärendena, på samma sätt som de övriga domstolsledamöterna.

Processförutsättning De formella förutsättningar som måste vara uppfyllda för att ett ärende ska kunna inledas i en domstol.

Processförutsättningar är bl.a. att yrkandet gäller ett överklagbart beslut och har framställts till rätt domstol, att ärendet har lämnats till domstolen inom utsatt tid och att ändringsökanden har besvär rätt.

R

Referendarieråd Tjänstebenämning på en tjänst som föredragande i en högre löneklass i högsta förvaltningsdomstolen. Jfr Justitiesekreterare.

Referensperson En person som har anknytning till ärendet utan att vara delaktig i ärendet, t.ex. ändringsökandens make eller barn.

Regional förvaltningsdomstol (FD)

Den förvaltningsdomstol hos vilken ändring först kan sökas i ett myndighetsbeslut, dvs. den första eller lägsta rättsinstansen.

Finland har sex regionala förvaltningsdomstolar. Dessutom finns Ålands förvaltningsdomstol, som verkar i anslutning till Ålands tingsrätt.

Registratorskontoret

Den enhet i domstolen som tar emot de handlingar som lämnas till domstolen och registrerar dem i domstolens ärendehanteringssystem.

Remissförfarande

Förfarande i vilket domstolen under utredningen av ett ärende bereder parterna möjlighet att skriftligen yttra sig i ärendet.

Rättegångsavgift

Se Domstolsavgift.

Rättegångsbiträde

En person som biträder en part som personligen har infunnit sig i domstolen.

Biträdet kan i allmänhet vara en advokat eller någon annan redbar och annars för uppdraget lämplig samt skickad person i myndig ålder som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Rättegångshandlingar

Handlingar som gäller rättegången och som har lämnats till domstolen eller som domstolen har satt upp för rättegången där.

Domstolens anteckningar, beslutsutkast och andra handlingar som fortfarande är föremål för bearbetning är inte offentliga rättegångshandlingar.

Rättegångskostnader

Kostnader som en rättegång medför för en part, såsom arvoden och kostnadsersättning till rättegångsombudet eller rättegångsbiträdet.

Rättegångsombud

En person som har befullmäktigats att företräda en person i en rättegång.

Ombudet kan i allmänhet vara en advokat eller någon annan redbar och annars för uppdraget lämplig samt skickad person i myndig ålder som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Rättelse

Se Omprövning och Självrättelse.

Rättsfall

Ett ärende som avgjorts av en domstol, ofta ett sådant där avgörandet har väckt större intresse en vanligt och också kan ha förmedlat ny rättspraxis, jfr Prejudikat.

Rättshjälp

Bidrag som av statens medel betalas till en mindre bemedlad person, som behöver sakkunnig juridisk hjälp i ett ärende.

Den som beviljas rättshjälp har i allmänhet rätt till ett biträde, vars arvode och omkostnader helt eller till en del ersätts av statens medel.

Rättskipningspersonal

Rättskipningspersonal är i högsta förvaltningsdomstolen justitieråden, referendarieråden och justitiesekreterarna och i de regionala förvaltningsdomstolarna

förvaltningsrättsdomarna,
förvaltningsdomstolens föredragande
och de föredragande notarierna.

Rättskydd

Enligt grundlagen har var och en rätt att likvärdigt och på behörigt sätt få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag.

Rättsmedel

Sätt att söka ändring genom antingen besvär eller extraordinära rättsmedel. Se dessa ord.

Röstningsanförande

En ledamot som är oenig om avgörandet eller motiveringen till avgörandet kan skriftligen redogöra för sin ståndpunkt. Denna redogörelse läggs till det egentliga beslutet och är en del av det.

S

Sakkun- ning- ledamot

Person som i vissa, i lag bestämda ärendekategorier deltar i avgörandet som fullvärdig medlem av den beslutande sammansättningen.

Sakkunnigledamöterna har inte nödvändigtvis juridisk slutexamen, men har vetenskapliga eller fackliga insikter i ärendekategorin.

Sammanträde

Ett möte vid vilket ett ärende föredras och avgörs.

Rättegångsparterna är inte närvarande vid sammanträdet, jfr muntlig förhandling.

Sekretess Se Sekretessplikt.

Sekretessbelagd uppgift En uppgift som av skäl som angetts och motiverats i lag ska hållas hemlig.

Sekretessplikt Plikt att inte för utomstående röja sekretessbelagda uppgifter som man fått del av genom sin ställning, sitt uppdrag eller som part i en rättegång.

Session Se Sammanträde.

Självrättelse Enligt förvaltningslagen kan en myndighet själv rätta fel som den upptäcker i sitt beslut.

Skriftligt förfarande Handläggning av ett ärende i en förvaltningsdomstol med skriftligt material som underlag.

Slutligt beslut Förvaltningsdomstolens beslut är slutligt, dvs. har vunnit laga kraft när ändring inte har sökts i det under besvärstiden.

Högsta förvaltningsdomstolens beslut är alltid slutliga.

Specialdomstol Specialdomstolarna är domstolar som är behöriga att avgöra bara vissa ärenden, om vilka bestäms i lag. Finland har fyra specialdomstolar: marknadsdomstolen, försäkringsdomstolen, arbetsdomstolen och riksrätten.

Spärrmarkering

Ett beslut om spärrmarkering kan fattas när en persons eller hans eller hennes familjemedlemmars säkerhet är hotad. Spärrmarkeringen innebär att personens eller familjemedlemmarnas person- eller kontaktuppgifter inte visas eller lämnas ut. Ansökan görs till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Staten till last

När en part har beviljats rättshjälp utan självriskandel, svarar staten för de kostnader som med stöd av rättshjälpslagen har betalats av statens medel.

Stämningssdelgivning

Delgivning med stämningsman.

Stämningssdelgivning kan användas t.ex. när man inte har lyckats delge ett beslut med användning av mottagningsbevis.

Syn

Under handläggningen av ett ärende kan en förvaltningsdomstol vid behov förrätta syn, vilket innebär att den beslutande sammansättningen gör iakttagelser på ort och ställe.

Iakttagelserna kan gälla en fastighet, landskapet, en konstruktion eller något annat objekt som inte kan hämtas till domstolen. Parterna och den myndighet som har fattat det överklagade beslutet får inbjudan till synen.

Sökande av ändring

Att försöka få ett beslut av en myndighet ändrat eller upphävt genom att föra det till handläggning av en regional förvaltningsdomstol eller, om beslutet har fattats av en förvaltningsdomstol som första instans, av högsta förvaltningsdomstolen.

T

Tid som ärende varit anhängigt

Den tid som ett oavgjort ärende hittills har funnits hos domstolen.

Tidsfrist

Se Fataljetid.

Tillståndsjurist

En jurist som av rättegångsbiträdesnämnden har beviljats tillstånd att vara verksam som rättegångsbiträde. Ett sådant rättegångsbiträde kallas ibland i vardagligt tal "tillståndsjurist".

Tilläggsutredning

Tilläggsuppgifter som tillställts domstolen efter att ärendet har inletts där.

Tingsnotarie

En jurist som gör sin domstolspraktik, dvs. auskulterar.

Total handläggningstid

Tidsrymden mellan dagen när ändringssökanden lämnade sin första begäran om omprövning till en myndighet eller de första besvaren till en domstol och dagen när det avgörande meddelades som senare vann laga kraft.

Denna tidsrymd används vid beräkning av en eventuell gottgörelse för dröjsmål vid rättegång.

Jfr Handläggningstid.

Total hand- läggningstid, begynnelse

Dagen när ändringssökandens yrkande om ändring anlände till den första myndigheten eller domstolen som behandlade yrkandet.

U

Underställning

En förvaltningsdomstols granskning av vissa frihetsinskränkande eller frihetsberövande beslut.

Upphävs

Ett beslut i vilket ändring har sökts konstateras i sin helhet eller till en del vara lagstridigt.

När ett beslut upphävs kan ärendet också returneras dvs. återförvisas till en lägre myndighet eller domstol för ny handläggning.

Utlåtande

En redogörelse som den beslutsfattande myndigheten på domstolens uppmaning lämnar i ett ärende och i vilken den bemöter ändringssökandens yrkanden.

En förvaltningsdomstol kan begära utlåtande också av andra än den beslutsfattande myndigheten och av enskilda sakkunniga.

Utredning

Omständigheter som en myndighet eller ändringssökandena anser behöver påpekas och anser påverka saken och som de därför informerar förvaltningsdomstolen om.

Även en domstol kan skaffa utredning som den anser behövlig för handläggningen av ett ärende.

Utredning på tjänstens vägnar

En förvaltningsdomstols skyldighet att på eget initiativ utreda omständigheter som annars skulle förbli outredda och som är av vikt för avgörandet i ärendet.

V

Verkställbarhet

Ett beslut kan i allmänhet genomföras först när det har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas.

Verkställighetsförbud

Ett genom ett separat beslut meddelat förbud att genomföra ett beslut av en myndighet eller lägre rättsinstans förrän ett slutligt beslut har meddelats i saken.

Syftet är att garantera att situationen förblir oförändrad tills beslutet har vunnit laga kraft.

Vittne

En person som domstolen på begäran av en part under vittnesförsäkran hör vid en muntlig förhandling.

Y

Yrkande

En specificerad omständighet, som en part i en skrivelse begär att förvaltningsdomstolen ska ta ställning till.

A

Årsboksavgörande Ett publicerat avgörande av högsta förvaltningsdomstolen som har betydelse i andra motsvarande ärenden eller annars allmän bärighet.

Återbrytande av beslut Ett extraordinärt rättsmedel genom vilken ändring söks i ett beslut som redan har vunnit laga kraft.

Ett beslut kan återbrytas om en part inte har beretts tillfälle att bli hörd, det har inträffat ett fel i förfarandet, beslutet grundar sig på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller på ett misstag eller det i ärendet har tillkommit ny utredning och det inte beror på sökanden att den nya utredningen inte tidigare har presenterats. Ett beslut kan återbrytas om det kränker en enskilds rätt eller allmänt intresse fordrar det. Återbrytande söks hos högsta förvaltningsdomstolen.

Återförvisning Ett ärende returneras till en myndighet eller lägre domstol för ny handläggning därför att det har visat sig finnas ett fel i beslutet eller någon annan orsak förutsätter att ärendet handläggs på nytt.

Återställande av försutten tid Ett extraordinärt rättsmedel, genom vilket en part hos högsta förvaltningsdomstolen kan ansöka om en ny tid inom vilken parten får vidta en åtgärd som han eller hon till följd av laga förfall eller annat synnerligen vägande skäl inte har kunnat vidta inom utsatt tid, såsom t.ex. begära omprövning av ett beslut eller söka ändring i ett sådant.

Åtgärder under handläggningen

Se Remissförfarande.

Ä

Ändring

Det överklagade beslutet ändras helt eller delvis.

Ändringssökande

En person som söker ändring i ett beslut av en myndighet eller en lägre rättsinstans. Kan också betyda "sökande av ändring".

Ärende

En sak som en myndighet eller domstol har fått att behandla och avgöra. I domstolarna kallas ärendena ofta också "mål".

Ärendekategori

I förvaltningsdomstolarnas ärendehanteringssystem indelas ärendena i ämnesbaserade ärendekategorier.

Ö

Överdomare

Arbetet i en regional förvaltningsdomstol, försäkringsdomstolen och marknadsdomstolen leds av domstolens överdomare.

Överdomaren deltar som en av domarna i behandlingen och avgörandet av ärendena, på samma sätt som de övriga domstolsledamöterna.

Överklaga vidare

Att överklaga ett beslut av en lägre rättsinstans hos en högre rättsinstans.

Överklagande

Se Sökande av ändring och Besvär.

Överklagbart beslut

Ett slutligt beslut av en myndighet, genom vilket myndigheten har avgjort ärendet eller avvisat det utan att pröva sakfrågan.

Beslut som hänför sig till beredningen eller verkställigheten av ett beslut är inte överklagbara.

DIN RÄTT

“

Vi hoppas att ordlistan ska bidra till att göra det klarare varför förvaltningsdomstolarna finns, vilka uppgifter de har och varför det är viktigt att myndigheternas beslut kan överklagas hos dessa domstolar.